

סוג הבחינה: א. בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011
מספר השאלון: 205,001102

ת נ " ד

יחידת הלימוד החמישית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	—	(26×2)	—	52 נקודות
פרק שני	—	(16×3)	—	<u>48 נקודות</u>
סה"כ	—			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (52 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 1-3 (לכל שאלה — 26 נקודות).

1. סיפורי האבות

קרא בראשית, י"ז, 1-22.

ויהי

א

אֲבָרָם בֶּן-תְּשֻׁעִים שָׁנָה וְתִשָּׁע שָׁנִים וַיֵּרָא ה' אֶל-אַבְרָם
ב וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי-אֵל שְׂדֵי הַתְּהֵלֶךְ לִפְנֵי וְהִיא תָמִים: וְאַתָּה
ג בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבָּה אוֹתְךָ בְּמֵאד מְאֹד: וַיִּפֹּל אַבְרָם
ד עַל-פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ
ה וְהִיטָה לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא-יִקְרָא עוֹד אֶת-שִׁמְךָ אַבְרָם
ו וְהִיא שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אֲבֶ-הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ: וְהִפְרִתִי אִתְּךָ
ז בְּמֵאד מְאֹד וְנִתְּתִיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: וְהִקְמֹתִי אֶת-
ח בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹדְתָם לְבְרִית עוֹלָם
ח לַהֲיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ: וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ
אֶת אֶרֶץ מִגְדֹן אֶת כָּל-אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזָת עוֹלָם וְהִייתִי
ט לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת-בְּרִיתִי
י תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹדְתָם: זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ
יא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ הַמּוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר: וְנִמְלֹתֶם
יב אֶת בָּשָׂר עֲרֹלְתְכֶם וְהִיא לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: וּבֶן-
יג שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר לְדֹדְתֵיכֶם יֶלֶד בֵּית וּמִקְנֵת-
יד כֶּסֶף מִכָּל בֶּן-נָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַעְךָ הוּא: הַמּוֹל וְיִמּוֹל יֶלֶד
טו בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהִיטָה בְרִיתִי בִּבְשָׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם:
טז וְעָרְלוּ זָכָר אֲשֶׁר לֹא-יִמּוֹל אֶת-בָּשָׂר עֲרֹלָתוֹ וְנִכְרְתָה הִנֶּפֶשׁ
טז הַהוּא מֵעַמִּי אֶת-בְּרִיתִי הַפֶּדֶר: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יז אֶל-אַבְרָהָם שְׂרִי אֲשִׁיתְךָ לֹא-תִקְרָא אֶת-שְׁמָה שְׂרִי כִּי שָׂרָה
יז שְׁמָה: וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֶּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהִיטָה
יח לְגוֹיִם מִלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ: וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל-פָּנָיו וַיִּצְחַק
יח וַיֹּאמֶר בָּלָבוּ הֲלֹבֶן מֵאֵה-שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם-שָׂרָה הִבְתִּי-תִשְׁעִים
ח שָׁנָה תֵּלֵד: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-הָאֱלֹהִים לוֹ יִשְׁמְעָאֵל יְחִיָּה
לִפְנֶיךָ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֹל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יֵלֶדְתְּ לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ
 אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזֶרְעוֹ
 אַחֲרָיו: וְלִישְׁמֵעָאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה וּבִרְכָתִי אִתּוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ
 וְהִבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאד מְאֹד שְׁנַיִם־עָשָׂר נְשִׂאִים יוֹלִיד וְנָתַתִּיו
 לְגוֹי גָּדוֹל: וְאֶת־בְּרִיתִי אֲקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה
 לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאַחֶרֶת: וַיְכַל לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים
 מֵעַל אֲבָרָהָם:

א. בקטע שלפניך מתוארת כריתת ברית.

(1) ציין שלוש הבטחות שניתנו לאברהם בברית זו. בסס את דבריך על פסוקים 8-1

בקטע שלפניך. (6 נקודות)

(2) כיצד אברהם וזרעו אחריו נדרשים לשמור את הברית בינו לבין אלהים?

פרט והסבר ארבעה סעיפים בברית זו. בסס את דבריך על פסוקים 9-14.

(8 נקודות)

ב. "לו ישמעאל יחיה לפניך" (פסוק 18).

רד"ק: די במה שנתת לי, [את] ישמעאל, כי קטונתי מהחסד הגדול הזה שאתה

אומר שתעשה עמי עוד, דיי במה שנתת לי והוא יחיה, רוצה לומר חיים טובים

בברכה ובפרייה.

רמב"ן: הבטיחו [ה'] מתחלה אשר יצא ממעיך הוא יירשך, והנה היורש אותו יחיד והיה

חושב שהוא ישמעאל, ועתה כאשר נאמר לו כי משרה יוליד והבין כי הוא היורש

פחד פן ימות ישמעאל, ולכן אמר זה.

(1) שני הפרשנים שלפניך טוענים שאברהם סבר שבישמעאל תתממש ההבטחה

האלוהית. בסס את הטענה על דברי כל אחד מן הפרשנים. (7 נקודות)

(2) כיצד מסביר כל פרשן את הפועל "יחיה" שבפסוק 18? (5 נקודות)

2. סיפורי אבות

- א. ג"ח כהן, במאמרו "רחל ולאה – האישה כרעיה והאישה כאם", טוען:
"הבעלות' של האב על בנותיו באה לידי ביטוי חריף בפרשת בנות לבן."
בסס את הטענה של כהן על שלוש ראיות מבראשית, כ"ט, 14-30, והסבר כל ראיה.
(9 נקודות)
- ב. (1) לדברי כהן: "העיון בכתובים מאפשר לנו לסרטט שתי דמויות שונות של נשים – האחת פעילה ובעלת יוזמה והשנייה ביתית ופסיבית."
הבא שתי דוגמאות לאופי של כל אחת מן הדמויות, שעליהן מבסס כהן את הטענה הזאת, והסבר כל דוגמה (סך הכול – ארבע דוגמאות). (9 נקודות)
- (2) לדעת כהן, רחל הייתה רעייתו ואשת סודו של יעקב, ואילו לאה הייתה דמות אם, אולם הוא מוסיף ואומר: "והנה במהלך הדורות שינו שתי דמויות אלה את מעמדן בתודעת העם."
לפי כהן, הסבר את השינוי במעמדן של שתי הדמויות. היעזר גם ב**ירמיה**, ל"א, 14-16. (8 נקודות)

מעמד האישה

3.

קרא דברים, כ"ד, 1-4.

א
כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְבָעִלָּהּ וְהָיָה אִסְרָא
תִּמְצָאֲהוּ בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָּהּ עֲדוּת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָתָהּ
ב וּנְתַן בִּידָהּ וּשְׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ: וַיֵּצֵאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהִיתָה
ג לְאִישׁ־אַחֵר: וּשְׁנֵאתָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָתָהּ
וּנְתַן בִּידָהּ וּשְׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן אֲשֶׁר־
ד לָקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: לֹא־יִוָּכַל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר־שְׁלַחָהּ לָשׁוּב
לְקַחְתָּהּ לְהִיטֵת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִטְמִיֵּאתָ בִּיתוּעִבָּהּ
הוא לִפְנֵי ה' וְלֹא תַחַטֵּי־אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן
לְךָ נַחֲלָה:

א. בפסוק 1 מדובר בזוג שנישא והתגרש.

(1) ציין והסבר את שני הפעלים בפסוק, המלמדים שמדובר בנישואין.

(5 נקודות)

(2) על פי פסוק זה, על סמך מה יכול הבעל לגרש את אשתו וכיצד עליו לעשות זאת?

(6 נקודות)

ב. החוק שלפניך אוסר נישואין חוזרים בין זוג שהיה נשוי בעבר והתגרש. האישה

נישאה שוב, בעלה השני נפטר או גירש אותה, ובעלה הראשון מבקש להשיבה אליו.

(1) הסבר את הנימוק לאיסור זה בחוק, הניתן בפסוק 4. (8 נקודות)

(2) יש הטוענים שאיסור זה נועד להגן על הבעל השני. הסבר טענה זו. (7 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 4-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

4. סיפורי האבות

א. קרא **בראשית**, ט"ו, 9-10, 13-16 ואת דברי י' זקוביץ שלפניך על "ברית בין הבתרים":

"ניכר כי הן בהעמדת הבמה והן בפשר החידה, בחלום, בפי אלוהים, מעוצב ניגוד בין שלושה רכיבים לבין רכיב רביעי, תופעה אופיינית לדגם הספרותי שלושה-ארבעה".

כיצד בא לידי ביטוי הדגם הספרותי "שלושה-ארבעה" בפעולות של אברם (פסוקים 9-10), וכיצד בא לידי ביטוי הדגם הספרותי "שלושה-ארבעה" בהסבר של ה' (פסוקים 13-16)? (10 נקודות)

ב. זקוביץ מוסיף וכותב:

"ניכר אפוא כי מסורת משפטית היא שניצבה מאחורי התמונה ופירושה בפי ה' בחלומו של אברהם".
מהי המסורת המשפטית שזקוביץ מדבר עליה? (6 נקודות)

5. סיפורי האבות

קרא **בראשית**, כ"ח, 10-22.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ
 יא חֲרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי-בָא הַשָּׁמַשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי
 יב הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשָׁתוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא: וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה
 סֹלֶם מַצֵּב אֲרֻצָּה וְרֹאשׁוֹ מֵגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מְלֹאכֵי
 יג אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹדֵדִים בּוֹ: וְהִנֵּה הֵן נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי
 הֵן אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם אֲבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָהּ
 יד שָׁכַב עָלֶיהָ לָךְ אֶתְנַנָּה וּלְזֶרְעֶךָ: וְהִידָּה זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ
 וּפְרֻצַּת יָמָה וּקְדֻמָּה וּצְפֹנָה וּנְגֻבָה וּנְבָרְכוּ בְךָ כָּל-מִשְׁפָּחַת
 טו הָאָדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ: וְהִנֵּה אֲנֹכִי עֹמֵךְ וּשְׁמִרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר-תֵּלֶךְ
 וְהִשְׁבֵּתִיךָ אֶל-הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזֹבְךָ עַד אֲשֶׁר אֶס-
 טז עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר
 אֲכֹן יֵשׁ הֵן בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

וַיֵּדָא וַיֹּאמֶר

מִה־נֹדָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה בִּי אֶס-בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה
 שְׁעַר הַשָּׁמַיִם: וַיִּשָּׁבֶם יַעֲקֹב בְּבֹקֶר וַיִּקַּח אֶת-הָאֶבֶן אֲשֶׁר-
 שָׁם מִרְאֲשֵׁתוֹ וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצֹק שָׁמֶן עַל-רֹאשָׁהּ:
 וַיִּקְרָא אֶת-שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית-אֵל וְאוּלַם לְוֹי שֵׁם-הָעִיר
 לְרֵאשִׁנָּה: וַיַּדֵּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אֶס-יְהִיָּה אֱלֹהִים עִמָּדִי
 וּשְׁמִרְנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן-לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל
 וּבְגָד לִלְבָּשׁ: וּשְׁבַתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל-בֵּית אָבִי וְהָיָה הַיָּיָהּ לִי
 לְאֱלֹהִים: וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי מִצְבֵּה יְהִיָּה בֵּית
 אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תֵּתֶן-לִי עֹשֶׂר אֶעֱשֶׂרנִי לָךְ:

א. יש הטוענים שסיפור חלום יעקב בא להסביר את קדושתו של מקום הפולחן שבקרבת בית אל.

כיצד מסביר הסיפור את התקדשות המקום? בסס את דבריך על שלושה פרטים מן הסיפור. (5 נקודות)

ב. בפסוקים 20-22 בקטע שלפניך מסופר על הנדר של יעקב.

(1) הסבר את הנדר של יעקב ואת הקושי העולה מדבריו בנדר זה, לאור דברי ה' אליו בחלום. (6 נקודות)

(2) קרא את דברי רד"ק:

"ולא היה התנאי שהיה לבו נוקפו [= מייסרו] בהבטחה שהבטיחו האל, כי ידע שהאל יקיים לו הבטחתו, אלא לא היה תנאי אלא מפחדו שמא יגרום החטא [חטאיו של יעקב], ולא תהיה ההבטחה קיימת ולא ישוב אל בית אביו ולא יוכל לעשות מה שנדר".
 הסבר כיצד פותר רד"ק את הקושי שציינת בסעיף (1). (5 נקודות)

6. מעמד האישה

- א. (1) בדברים, כ"ה, 10-5 מובא חוק הייבום והחליצה.
הסבר את חוק הייבום שבפסוקים 5-6. (4 נקודות)
- (2) "מיטלמן, במאמרו "הייבום במקרא", כותב שאחת ממטרות חוק הייבום היא להגן על האלמנה.
לפי מיטלמן, כיצד מגן החוק על האלמנה? ציין שתי דרכי הגנה. (4 נקודות)
- ב. לדברי מיטלמן, הרעיון העתיק של גאולה וייבום מעוצב לראשונה בדרך ספרותית בסיפור יהודה ותמר (בראשית, ל"ח).
איזו פעולה של יהודה בסיפור תואמת את חוק הייבום (דברים, כ"ה, 5-6), ואילו שתי פעולות שלו אינן תואמות חוק זה? נמק. (8 נקודות)

7. מעמד האישה

קרא בראשית, כ"ד, 1-9, 52-61.

בראשית, כ"ד, 1-9

א ואַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְהָיָה בְרָךְ
ב אֶת־אַבְרָהָם בְּכָל: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זָקֵן בֵּיתוֹ הַמִּשְׁלָ
ג בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שֵׁם־נָא יֵדְךָ תַּחַת יָרְכִי: וְאֲשָׁבִיעְךָ בְּה'
ד אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִבְּנוֹת
ה הַבְּנֵינִי אֲשֶׁר אֲנִכִּי יוֹשֵׁב בְּקִרְבִּי: כִּי אֶל־אֶרֶצִּי וְאֶל־מִוְלַדְתִּי
ו הַתֵּלֶךְ וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבְנִי לִי־עֵחָק: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוֹלִי
ו לֹא־תֹאכְלָה הָאִשָּׁה לִלְכֹּת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֵשֵׁב
ו אֲשִׁיב אֶת־בְּנֶךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצֵאתָ מִשָּׁם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
ז אַבְרָהָם הַשְּׁמֹר לְךָ פֶּן־תִּשָּׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה: ה' וְאֱלֹהֵי
ח הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחֵנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מִוְלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דִּבַּר־
לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזָרְעְךָ אֶתֶּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
ט הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לִפְנֶיךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם: וְאִם־לֹא
תֹאכְלָה הָאִשָּׁה לִלְכֹּת אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת רַק אֶת־
ט בְּנִי לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה: וַיֵּשֶׁם הָעֶבֶד אֶת־יְדוֹ תַּחַת יָדְךָ אַבְרָהָם
וַאֲדֹנָיו וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה:

(שים לב: המשך הקטע והשאלות בעמוד הבא.)

בראשית, כ"ד, 52-61

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם נב
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה לַ־ה' וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב נג
וּבָגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנָתָהּ נָתַן לְאָחִיָּה וּלְאִמָּהּ: וַיֹּאכְלוּ נד
וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיִּקְוּמוּ בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר
שְׁלַחְנִי לְאֹדְנִי: וַיֹּאמֶר אָחִיָּה וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנֶּעֱר אִתָּנוּ יָמִים נה
אוֹ עָשׂוֹר אַחֵר תֵּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִם אֶל־תֹּאחָרוּ אִתִּי וַ־ה' נו
הַצְלִיחַ דְּרָכֵי שְׁלַחוֹנִי וְאֶלְכָה לְאֹדְנִי: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנֶּעֱר נז
וְנִשְׁאַלָה אֶת־פִּיָּהּ: וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַתֵּלְכִי נח
עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וְתֹאמַר אֵלָיו: וַיִּשְׁלַחוּ אֶת־רִבְקָה אֶחָתָם נט
וְאֶת־מִנְקָתָהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיְבָרְכוּ אֶת־ ס
רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה וַיִּירָשׁ זֶרַעְךָ
אֶת שְׂעִיר שְׂנָאִיו: וַתֵּקֶם רַבְּקָה וַנְּעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכֹּבֶנָּה עַל־ סא
הַגְּמֻלִים וַתִּלְכֶּנָּה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלֶךְ:

א. (1) על פי פסוקים 1-9 שלפניך, הוכח שאברהם מסתייג מנישואי בנו עם בנות כנען ושבעיניו יש חשיבות רבה לישיבה בארץ המובטחת. בסס את דבריך על הכתוב.

(6 נקודות)

(2) מהי המשמעות הסמלית של שימת היד דווקא תחת הירך בעת השבועה (פסוק 2,

פסוק 9)? (3 נקודות)

ב. יש המכנים את הסיפור שלפניך "סיפור אירוסי רבקה ויחזק".

בפסוקים 52-61 שלפניך נזכרות פעולות שנעשו בזמן האירוסין.

ציין שלוש פעולות, והסבר כל אחת מהן. בסס את דבריך על הכתוב. (7 נקודות)

8. מעמד האישה

קרא במדבר, כ"ז, 11-1.

א וַתִּקְרַבְנָה בָּנוֹת צִלְפַּחַד
ב בֶּן-חֲפָר בֶּן-גִּלְעָד בֶּן-מְכִיר בֶּן-מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן-
יִסָּסר וְאַלְהָה שְׁמוֹת בָּנֵיהֶן מַחֲלָה נַעֲמָה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְזִיעָה:
ג וַתַּעֲמִידְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנֵי הַנְּשִׂאִים וְכָל-
ד הָעֵדָה פָּתַח אֱהֹל-מוֹעֵד לֵאמֹר: אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא-
הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעֲדִים עָלֵינוּ בְּעֵדַת-קָרַח כִּי-בַחֲטָאוֹ
ה מֵת וּבָנָיִם לֹא-הָיוּ לוֹ: לָמָּה יִגְרַע שֵׁם-אָבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחַתוֹ
ו כי אֵין לוֹ בֶּן תִּגְדָּלְנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִינוּ: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה
אֶת-מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי ה':
ז וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: בֶּן בָּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבַרְתָּ נָתַן תֶּתֵּן
ח לָהֶם אַחֲזָה נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת-נַחֲלַת
אָבִיהֶן לָהֶן: וְאַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי-יָמוּת וּבֶן
ט אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתָּם אֶת-נַחֲלָתוֹ לְבָתּוֹ: וְאִם-אֵין לוֹ בֵּת וְנָתַתְּם
י אֶת-נַחֲלָתוֹ לְאָחָיו: וְאִם-אֵין לוֹ אָחִים וְנָתַתְּם אֶת-נַחֲלָתוֹ
יא לְאָחֵי אָבִיו: וְאִם-אֵין אָחִים לְאָבִיו וְנָתַתְּם אֶת-נַחֲלָתוֹ לְשֹׂאֲרוֹ
הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וַיֵּרֶשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֶקֶת
מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה:

א. קרא פסוקים 1-5 בקטע שלפניך.

(1) מה היתה הסיבה שבנות צלפחד ביקשו ממשה את נחלת אביהן המת,

ומה היה החשש שהן הביעו? (4 נקודות)

(2) מה אפשר ללמוד מדברי בנות צלפחד בפסוק 3 על דין עדת קרח בקשר

לזכות הבעלות על נחלה בארץ? (4 נקודות)

ב. בקשת בנות צלפחד גרמה לניסוח חדש של חוק הירושה, התקף לדורות.

(1) מהו העיקרון המנחה את חוק הירושה שבקטע שלפניך? (4 נקודות)

(2) גם אחרי שינוי החוק, זכות הירושה של הבנות מוגבלת.

בסס טענה זו על הכתוב. (4 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך